

RITEÅ KOMMUNS RIKTLINJER FÖR EKONOMISKT BISTÅND

2024

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF	Beslutat av Socialnämnden		
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd	Dokumenttyp Riktlinjer	1 (17)	

Innehåll

Sid

1. Grundläggande principer	3
1.1 Grundläggande förutsättningar	3
1.2 Skälig levnadsnivå	3
1.3 Barnperspektivet	3
1.4 Jämställdhetsperspektiv	4
1.5 Våld i nära relation	4
2. Förutsättningar för ekonomiskt bistånd	4
2.1 Aktivt arbetssökande	4
2.2 Beräkning av inkomster	5
2.3 Tidigare inkomster över försörjningsstöd	5
3. Försörjningsstöd	5
3.1 Riksnorm	5
3.1.1 Hushållsgemenskap	6
3.1.2 Förhöjning av norm	6
3.1.3 Reducerad norm	7
3.1.4 Institutionsnorm vid vistelse på behandling eller längre tids sjukhusvistelse	8
3.2 Skäliga kostnader utöver riksnorm	8
3.2.1 Bostadskostnader	8-9
3.2.2 Hushållsel	10
3.2.3 Arbetsresor	10
3.2.4 Hemförsäkring	10
3.2.5 Avgifter till fackförening och arbetslöshetsersättning	10
4. Livsföring i övrigt	11
4.1 Läkarvård och mediciner	11
4.2 Internet	11
4.3 Specialkost	11
4.4 Tandvård	11
4.5 Glasögon/Kontaktlinser	12
4.6 Barnomsorg	12
4.7 Umgängesresor	12
4.8 Fritidsresor/Fritidskostnader	12
4.9 Hemutrustning	13
4.10 Spädbarnsutrustning	13
4.11 Flyttkostnader (flytt till annan ort)	13
4.12 Skulder	13
4.13 Begravningskostnader	14
4.14 Julklappar	14
5. Övrigt ekonomiskt bistånd	15
5.1 Förmedlingsmedel	15
6. Särskilda grupper	14
6.1 Personer som tillfälligt vistas i kommunen	15
6.2 EU/EES Medborgare	15
6.3 Nyanlända flyktingar	15
6.4 Unga vuxna 18-25 år	15
6.4.1 Sökande unga vuxna 18-25 år	15
6.4.2 Sökande med hemmaboende barn över 18 år	15
6.4.3 Skolungdomar	16
6.5 Vuxna studerande	16
6.5.1 Grundläggande svenskundervisning för invandrare	16
6.5.2 Studerande med familj där ena parten har studiemedel	16
6.6 Egen företagare	17

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF	Beslutat av Socialnämnden		
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd	Dokumenttyp Riktlinjer	2 (17)	

1. Grundläggande principer

1.1 Grundläggande förutsättningar

En helhetssyn med fokus på den enskildes behov är en grundläggande utgångspunkt i det sociala arbetet. Socialtjänsten ska ha ett brett perspektiv på den enskilda människans situation, problem och resurser. Socialtjänsten skall präglas av frivillighet och självbestämmande, kontinuitet, flexibilitet, normalisering, närhet och valfrihet. Av socialtjänsten 1 kap 2§ framgår att barns bästa särskilt ska beaktas. Enligt SoL är definitionen för barn under 18 år.

Ett övergripande mål i arbete med ekonomiskt bistånd är att den enskilde ska bli självförsörjande. Var och en är i första hand skyldig att försöka tillgodose sina behov. En grundläggande utgångspunkt är att behovet av ekonomiskt bistånd bör vara av tillfällig karaktär.

Handläggningen skall bygga på respekt för den enskilde vilket t ex innebär att eventuella krav skall anpassas efter den enskildes egen förmåga och förutsättningar. Enligt socialtjänsten skall en individuell behovsprövning alltid göras och den får aldrig ersättas av enbart en ekonomisk prövning. För att uppnå syftet och målen i socialtjänstlagen samt ökad egen försörjning, är vår samverkan med andra myndigheter avgörande.

De sökande som i dag står helt utanför arbetsmarknaden och egen försörjning är i behov av stort stöd och hjälp från socialtjänsten med flera aktörer. Det är ett resurskrävande socialt arbete som bygger på goda relationer med den enskilde och i samverkan med andra myndigheter. Erfarenhet säger att ökad samverkan med andra aktörer leder till egen försörjning för hushållen som är långvarigt bidragsberoende.

1.2 Skälig levnadsnivå

Vad som är skälig levnadsnivå utreds med hänsyn till enskilda personers behov för den tid och de levnadsförhållanden som den enskilde befinner sig i vid tiden för ansökan om bistånd. Bedömning om bistånd kan därmed skifta utifrån lokala förutsättningar och behov. Avgörande är aktuell rättstillämpning genom domar och praxis, Socialstyrelsens handbok och allmänna råd samt av socialnämnden beslutade riktlinjer.

1.3 Barnperspektivet

1 kap 2§ socialtjänstlagen

När åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år. I SOU 1999:97 framhåller socialtjänstutredningen vikten av att barnens behov särskilt uppmärksammas när det gäller familjer med långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd.

Synsättet innebär inte en mer generös behovsbedömning för barnfamiljer med långvarigt biståndsberoende. Med den individuella behovsbedömningen som grund för rätten till ekonomiskt bistånd bör särskild hänsyn tas till vad barnets bästa kräver i de situationer där de kan anses vara mer utsatta än vad som kan antas vara normalt för andra barn.

För att säkerställa att barnkonventionen tillgodoses är det viktigt att socialtjänsten dokumenterar hur barnets bästa beaktas, vilka överväganden som gjorts och hur detta påverkar beslutet, oavsett om bedömningen resulterar i att ekonomiskt bistånd beviljas eller inte.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	3 (17)

Om det framkommer oro för ett barns situation har varje enskild handläggare en skyldighet att upprätta en orosanmälan till Verksamhetsområdet Stöd till barn och familjer enligt 14 kap 1§ SoL.

1.4 Jämställdhetsperspektiv

Socialnämndens verksamhet ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv och tillgodose alla köns villkor och behov så att god kvalitet och goda resultat uppnås för alla oavsett kön. Behov och önskemål bör beaktas och belysas utan rangordning för att gynna utvecklingen hos alla parter i en familj.

1.5 Våld i nära relation

I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att uppmärksamma de behov av hjälp som kan finnas i bidragshushållen i samband med våld i nära relationer och i samband med hedersrelaterat våld. Vid bedömning av rätten till bistånd i form av exempelvis skyddat boende får den våldsutsatta ekonomi inte avgöra om behövliga hjälpinsatser ska beviljas eller inte. Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska däremot alltid behovsbedömningen kompletteras med en ekonomisk prövning, d v s om den våldsutsatta själv har inkomster eller tillgångar som kan tillgodose dennes ekonomiska behov. Att hänvisa till partnerns försörjningsskyldighet är olämpligt i det akuta skedet.

2. Förutsättningar för ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd innefattar försörjningsstöd, skälig kostnad utöver försörjningsstöd samt livsföring i övrigt. Livsföring i övrigt avser alla behov som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som inte omfattas av försörjningsstödet.

I 4 kap 1§ SoL anges att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt.

Försörjningsstöd preciseras i 4 kap 3§ socialtjänstlagen. Allt annat bistånd som den enskilde kan behöva för att vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå ingår i begreppet livsföring i övrigt. Detta bistånd kan utgöras av ekonomiskt stöd, men kan också ges som annat stöd exempelvis förmedlingsmedel.

2.1 Aktivt arbetssökande

En av förutsättningarna för försörjningsstöd vid arbetslöshet är att den enskilde är aktivt arbetssökande och därigenom medverkar till den egna försörjningen. Arbetslös är den som på heltid saknar arbete. Detsamma gäller för den som väntar på att börja sysselsättning eller utbildning.

Om det finns godtagbara skäl kan den enskilde ha rätt till försörjningsstöd även om hen inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	4 (17)

2.2 Beräkning av inkomster

Socialnämnden bör i regel beräkna ekonomiskt bistånd utifrån de inkomster hushållet hade kalendermånaden före den månad som beräkningen avser. (SOSFS 2013:1)

För de som har **införsel/utmätning** i lön/bidrag medräknas avdragsbeloppet som inkomst vid försörjningsstödsberäkning då dessa avdrag inte är godtagbar kostnad vid prövning av rätten till försörjningsstöd.

Alla inkomster så som lön från eget arbete eller lön från daglig verksamhet, bidrag från andra myndigheter och övriga tillgångar/insättningar ska beaktas vid beräkning av försörjningsstöd.

Förutom:

- **Omvårdnadsbidrag** – Avser ersättning för omvårdnad eller tillsyn för barn med funktionsnedsättning. (Om en person uppbär omvårdnadsbidrag för ett barn bör beslutet från Försäkringskassan lämnas in för att se vad bidraget avser)
- **Handikappersättning/Merkostnadsersättning** - Avser ersättning för merkostnader som följd av barns eller vuxnas funktionsnedsättning. (Om en person uppbär handikappersättning eller merkostnadsersättning bör beslutet från Försäkringskassan lämnas in för att se vad bidraget avser)
- **Andra sökta fondmedel** – exempelvis Lions eller Majblomman (Beslutsunderlag för vad bidraget är avsett till bör begäras in så att inte ekonomiskt bistånd utgår för samma ändamål)
- **Extra tillägg i studiebidraget** - utgår till ungdomar i familjer med mycket låga inkomster, ska inte räknas som inkomst.
- **Traktamente som inte är skattepliktig** – personen förutsätts ha motsvarande merkostnader.
- **Jobbstimulans** – särskild beräkningsgrund enligt 4 kap 1B§ SoL
- **Sparade medel från försörjningsstödet** – riksnormen innehåller ett visst sparutrymme för inköp eller ersättning av sällanköpsprodukter. Utredning av biståndsrätten ska göras om sparade medel överstiger 10 000 kr.
- **Övriga sparade medel** - Ålderspensionärer bör kunna ha sparade medel på upp till ett halvt prisbasbelopp. Barn bör kunna ha sparade medel upp till 15 % av basbeloppet.

2.3 Tidigare inkomster över försörjningsstödsnivå

Inkomster som hushållet fått tidigare än månaden före den månad som ansökan avser bör i regel inte påverka beräkningen, om de inte är mycket höga eller avsedda för en viss längre tidsperiod, t e x ett avgångsvederlag (SOSFS 2013:1)

Större krav på ekonomisk planering kan ställas på en person som har god kunskap om försörjningsstödet normer och riktlinjer än på den som gör sin första ansökan eller inte sökt på länge. En person som saknar kunskap om kommunens norm för försörjningsstöd kan inte förväntas ha levt på denna nivå före ansökan.

Försörjningsstödet syfte och nivå förutsätter att människor före och efter bistandsperioden har möjlighet att leva på en nivå som är högre än försörjningsstödet. Detta gör det nödvändigt att acceptera inkomster över försörjningsstöds nivå under de perioder då ett hushåll inte har försörjningsstöd (Socialstyrelsen – Ekonomiskt bistånd).

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	5 (17)

3. Försörjningsstöd

Försörjningsstödet består av två delar, en riksnorm och en del som avser rätt till bistånd för skäliga kostnader för ett antal andra regelbundet återkommande behovsposter. Om den sökande inte bedöms uppfylla förutsättningarna för att vara berättigad till försörjningsstöd ska ett avslagsbeslut fattas. Som huvudregel avslås ansökan för hushållet som helhet. Underhållsskyldigheten gentemot övriga familjemedlemmar går före familjemedlemmars rätt till försörjningsstöd. Vid avslag på ansökan om försörjningsstöd ska alltid en prövning göras om huruvida hushållet riskerar en akut nödsituation.

3.1 Riksnorm

Riksnormen ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå. Den fastställs varje år av regeringen genom en ändring i socialtjänstförordningen. Prisbasbeloppet för år 2024 är fastställt till 57 300 kr.

I riksnormen ingår kostnader för **personliga kostnader** (livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, hygien) samt **gemensamma hushållskostnader** (förbrukningsvaror, dagstidning, telefon mm.). Beloppen för de olika konsumtionsposterna som ingår i riksnormen grundar sig på konsumtions- och prisstudier som Konsumentverket gör och beräknas till en skälig nivå.

Personliga kostnader inom riksnormen 2024

	Vuxna		Barn och ungdomar							
	Ensamstående	sambo	Under 1 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år
Livsmedel	2337	3994	1138	1289	1310	1551	1840	2166	2566	2596
Kläder/skor	660	1250	654	754	785	784	795	846	896	906
Fritid/lek	480	960	80	181	242	413	823	925	955	955
Hygien	323	646	668	616	183	92	122	193	263	263
Barn och ungdoms försäkring	0	0	100	100	100	100	100	100	100	100
Summa	3800	6850	2640	2940	2620	2940	3680	4230	4780	4820

Gemensamma hushållskostnader inom riksnormen 2024

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror, dagstidning, telefon mm.							
Summa	1230	1360	1720	1950	2240	2450	2730

3.1.1 Hushållsgemenskap

Med hushållsgemenskap avses den situation då två eller flera personer stadigvarande bor i samma bostad på ett sådant sätt att flerpersonshushållets ekonomiska fördelar kan nyttjas utan att de har någon form av försörjningsansvar för varandra.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF	Beslutat av Socialnämnden		
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd	Dokumenttyp Riktlinjer		6 (17)

En vuxen person som ingår i hushållsgemenskap med flera personer, har lägre kostnader för det gemensamma hushållet än om han bott ensam. Normen beräknas då som personlig kostnad för ensamstående samt dennes andel av hushållets gemensamma kostnader. Detta gäller även hemmaboende vuxet barn.

För hushåll med fler än sju personer beräknas kostnaden för varje tillkommande hushållsmedlem som skillnaden mellan hushåll med sex respektive sju personer.

Normen för ett hushåll utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet plus summan av de gemensamma hushållskostnaderna.

3.1.2 Förhöjning av norm

Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet beräknas till en högre nivå. Detta gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de budgetposter som ingår i riksnormen och om dessa kostnader inte täcks av annan ersättning som exempelvis handikappersättning eller vårdbidrag. Den enskilde ska styrka sitt behov av att försörjningsstödet ska beräknas till en högre nivå.

Uteätartillägg

Uteätartillägg kan beviljas med 18 % av gällande prisbasbelopp per år.

För år 2024 innebär det $0.18 \times 57\,300 \text{ kr} / 365 \text{ dagar} = 28,25 \text{ kr/dag} \times \text{antal dagar som behovet finns}$. Biståndet beviljas till människor som av sociala skäl inte har möjlighet att tillreda och förvara maten i ett kök ex. de som endast har korta beslut (enstaka nätter/dygn på ex. vandrarhem) om tillfälliga boenden.

3.1.3 Reducerad norm

Reducering av försörjningsstöd får endast göras utifrån särskilda skäl och efter individuell prövning. Skäl för att beräkna försörjningsstöd till en lägre nivå kan vara att den biståndssökande har kunnat försörja sig men inte gjort det, och därför saknar pengar till sin försörjning under den närmaste tiden. En lägre nivå kan också användas då den enskilde uppenbart inte använder biståndet till vad det är avsett för.

Biståndet är då till för att personen ska kunna reda upp den akuta situationen, vilket i rättspraxis kallas akut nödsituation.

Nödprövning och akut bistånd

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska en så kallad nödprövning göras om en sökande hävdar att nödsituation föreligger. Ekonomiskt bistånd till akuta behov för livsuppehållet kan beviljas efter individuell prövning. Vid bedömningen ska hänsyn tas till om det finns barn i hushållet, och deras situation ska särskilt uppmärksammas. Föräldrar ska i detta sammanhang informeras om det ekonomiska ansvar föräldraskapet innebär och utgångspunkten att de som inom ramen för sin förmåga och ekonomiska resurser har huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet.

Akut bistånd till hushåll som regelmässigt har inkomster över försörjningsstödsnivå ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller om den sökande bedöms vara förhindrad att själv ta ansvar för sin ekonomi och sin livssituation.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	7 (17)

Om behovet av akut bistånd är upprepat och det finns barn i hushållet ska särskilt uppmärksammas om det kan finnas anledning till oro för barnens hälsa och utveckling.

Efter bedömning i det enskilda fallet, kan den sökande ha rätt till reducerat försörjningsstöd för att tillgodose basala behovsposter för livsuppehållet inom försörjningsstödet. Såsom exempelvis mat och hyra för att ge sökanden möjlighet att reda upp den omedelbara situationen.

Vid akut nödsituation och där den enskilde har uttömt alla möjligheter till att själv lösa den akuta boendesituationen, kan rätt till ekonomiskt bistånd föreligga för tillfälligt akut boende. Detta föregås av en individuell utredning. Det åligger den enskilde att inkomma med förslag på det billigaste tillgängliga boendet i Piteå kommun och närliggande kommuner. Den enskilde har ett eget ansvar att själv boka och betala för boendet.

Matnorm/ reducerad norm 2024

	Vuxna		Barn och ungdomar							
	Ensamstående	sambo	Under 1 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år
Alla måltider/ Mån	2337	3994	1138	1289	1310	1551	1840	2166	2566	2596
Alla måltider/ Dag	78	133	38	43	44	52	61	72	85	86

3.1.4 Institutionsnorm vid vistelse på behandling eller längre tids sjukhusvistelse
Ersättning för vistelse på behandlingshem eller längre tids sjukhusvistelse utges för den del av riksnormen som avser kostnad för kläder och skor, fritid, hygien samt 300 kr av hushållskostnaderna som avser telefonkostnad för ensamstående vuxen. Matkostnader tillgodoses genom behandlingshemmet/sjukvården. I övrigt bedöms rätten till bistånd för skäliga kostnader utöver riksnorm samt livsföring i övrigt som vanligt.

3.2 Skäliga kostnader utöver riksnorm

Utöver riksnormen ingår skäliga kostnader för poster som vanligtvis är regelbundet återkommande för ett hushåll:

- Boendekostnad
- Hushållsel
- Arbetsresor
- Hemförsäkring
- Samt fackförenings- och/eller arbetslöshetskassa

3.2.1 Bostadskostnader

Bidragsberättigade har rätt till försörjningsstöd för skäliga bostadskostnader. Vad som är skälig bostadskostnad måste bedömas individuellt med hänsyn till social situation och barns behov av utrymme. Vid ett kortvarigt hjälpbehov bör den enskilde inte tvingas vidta åtgärder för att byta bostad. Om bostadskostnaden är hög eller om bostaden representerar ett ekonomiskt värde och

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF	Beslutat av Socialnämnden		
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd	Dokumenttyp Riktlinjer		8 (17)

biståndsbehovet blir långvarigt ska man pröva möjligheten att byta bostad med bibehållen skälig levnadsnivå.

Vid krav på byte av bostad ska de sociala konsekvenserna utredas och redovisas, särskilt när det gäller barnfamiljer. Den enskilde måste ges skäligt rådrum för bostadsbyte. *(Skäligt rådrum är fyra månader, men kan förlängas om sökande under denna tid påbörjat byte av bostaden).*

Övrigt att beakta är följande:

- Bostadens storlek i förhållande till familjemedlemmarnas antal.
- Sociala konsekvenser av en flytt. Det gäller både barnfamiljen och ensamstående vuxna med särskilda behov. För barnfamiljer måste konsekvenser för t.ex. skolgång, barnomsorg och socialt nätverk beaktas.
- Sökandens ålder och hälsotillstånd samt möjlighet att klara av en flytt.
- Sökandes möjlighet att i framtiden med egna inkomster själv klara av hyran.
- Tillgången på lediga lägenheter.

Vid ett kortvarigt biståndsberoende, under fyra månader, godtas faktisk boendekostnad oavsett bostadsform.

Vid ett långvarigt biståndsberoende, över fyra månader, bör inte annat än högsta godtagbara kostnad godtas. Detta avser såväl hyresrätt, bostadsrätt som egen villa.

Riktlinjer för bostadskostnader inom Piteå kommun

Högsta godtagbara kostnad/mån

1 rok 4 000 kr

2 rok 5 800 kr

3 rok 7 100 kr

4 rok 9 700 kr

Hyresrätt

Högsta godtagbara boendekostnad är baserad på snittkostnad från det kommunala hyresbolaget. Riktlinjerna uppdateras årligen och bör vara vägledande men den slutliga bedömningen ska vara individuell. Vid en bedömning av vad som är skälig boendekostnad bör hänsyn tas till barns behov av utrymme även hos umgängesföräldrar.

Utöver bostadskostnaden medräknas följande

- Obligatoriska avgifter så som hyra, el, uppvärmning och hemförsäkring.
- Garageplats, alternativ motorvärmplats om bilinnehav godkänns pga. arbetsresor eller stor barnfamilj.
- Obligatoriska tillval i lägenheten

Från bostadskostnaden avräknas följande

- Frivilliga avgifter
- Avgift till hyresgästföreningen
- Kabel-TV (där bortval kan göras)

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	9 (17)

Egen villa – bostadsrätt

Vid långvarigt bidragsbehov accepteras bostadskostnaden för egen villa/bostadsrätt så länge den ligger inom ramen för skälig bostadskostnad och inte representerar ett ekonomiskt värde. Villans nettokostnader jämförs med normen för högsta godtagbara bostadskostnad.

Kostnaderna för el, vatten, försäkring och sophämtning beräknas enligt faktiska kostnader för aktuell period.

Övriga boendeformer, inneboende, andrahandsboende etc.

Vid beräkning av boendekostnaden för inneboende såväl som andrahandsboende bör den faktiska boendekostnaden som bostadsinnehavaren och den boende avtalat beaktas, om kostnaden är skälig. De som lever i en hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren bör inte räknas som inneboende.

Med övriga boendeformer menas tredjehandskontrakt, campingboende, hyra av stuga, husvagn eller båt, inneboende hos kamrat som bor i 2:a hand, hotell, etc. Bistånd till boendekostnader ska i dessa fall prövas mycket restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att få annat boende.

3.2.2 Hushållsel

Bistånd ska beviljas om kostnaden bedöms som skälig. Om den sökande bor i villa och bostadskostnaden bedöms skälig godtas faktisk uppvärmningskostnad. Vid behov av försörjningsstöd mer än tre månader, kan krav komma att ställas att byta elleverantör om kostnaden för elförbrukning är oskäligt hög.

3.2.3 Arbetsresor

Begreppet arbetsresor avser även kostnad för resor för att kunna delta i studier eller andra aktiva åtgärder som kommunen eller arbetsförmedlingen anordnar som regel inom kommunen eller i undantagsfall i regionen. Upp till 3 km kan anses vara normalt gångavstånd.

I första hand beviljas kostnad för arbetsresor med allmänna kommunikationsmedel. Först när sådana inte kan användas kan bistånd beviljas för resa med bil. Reskostnader med bil ska endast beviljas som en tillfällig lösning och då avse bränslekostnaderna (då det förväntas att egen försörjning kan uppnås inom tre månader). Samtidigt förväntas sökande ansöka om skattejämkning. Eventuella reparationer eller merkostnader av bil omfattas inte av försörjningsstöd.

Ekonomiskt bistånd till begagnad cykel kan i vissa fall beviljas som alternativ för att möjliggöra resa till arbete eller studier. Möjligheten till annan ersättning för kostnaden för arbetsresor ska först utredas.

Utöver arbetsresor kan bistånd till busskort beviljas, exempelvis utifrån sociala skäl. Behovet ska tydligt framgå i utredningen.

Om bilinnehav godkänns, medräknas följande kostnader:

Faktiska kostnader för bilskatt och obligatorisk kontrollbesiktning.

- Skälig kostnad för trafikförsäkring
- Bensinkostnad som motsvarar faktisk kostnad för nödvändiga resor.
- Bilreparationer prövas mot kostnadsförslag innan utförd reparation.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	10 (17)

3.2.4 Hemförsäkring

Hemförsäkring ersätts med skälig kostnad i förhållande till hushållets storlek. I en del fackföreningsavgifter ingår hemförsäkring. Om den biståndssökande bor i egen fastighet tillkommer skäligt belopp för villaförsäkring.

Alla som är folkbokförda på en adress och har någon form av hushållsgemenskap med lägenhetsinnehavaren täcks av dennes hemförsäkring. Undantaget är inneboende som bör uppmuntras till att teckna en egen försäkring.

Rekommenderad försäkringsperiod är minsta möjliga månadsintervall. Om särskilda skäl föreligger kan längre tid godkännas med stöd av fakturaunderlag. Kostnaden ska styrkas.

Tillägget allriskförsäkring kan godkännas som utgift i försörjningsstödet om det utgör ett krav för uthyrning av möblerade boenden. Bedömning ska i sådana fall göras i varje enskilt fall.

3.2.5 Avgifter till fackförening och arbetslöshetsförsäkring.

Fackföreningsavgiften eller avgift till a-kassa godtas med faktisk kostnad. Avgiften är i normalfallet inkomstbaserad och den sökande bör därför ansöka om reducering av avgiften. Kostnaden ska styrkas med fakturaunderlag.

4. Livsföring i övrigt, SoL 4 kap 1§

4.1 Läkarvård, mediciner

Faktiska kostnader för medicinskt påkallad hälso- och sjukvård samt läkemedel godtas upp till beloppsgränsen för högkostnadsskyddet. Kostnaden ska styrkas. Möjlighet finns att på apoteket ansöka om delbetalning för läkemedel.

Beviljande av medicin utom högkostnadsskydd bör ske restriktivt. Ställning tas utifrån styrkt medicinsk bedömning alternativt att det kan finnas sociala skäl.

4.2 Internet

Bistånd för faktisk internetkostnad (inklusive router) kan beviljas med rekommendationen om max 300 kr/mån. Fakturaavgiften ska som regel inte beviljas om det finns andra betalningsalternativ som exempelvis e-faktura eller autogiro. Vid avsteg ska detta tydligt dokumenteras.

4.3 Specialkost

Behovet av fördyrade matkostnader ska styrkas av läkarintyg. Tillägg avseende fördyrad kost görs utifrån individuell bedömning i varje enskilt fall.

4.4 Tandvård

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till skäliga kostnader för akut nödvändig tandvård. Hit räknas också förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning. Bistånd bör beviljas i en sådan

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF	Beslutat av Socialnämnden		
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd	Dokumenttyp Riktlinjer	11 (17)	

omfattning att den enskilde blir besvärsfri och att behovet av förnyad behandling inte blir större än nödvändigt.

Nödvändig och omfattande tandvård kan beviljas efter kostnadsförslag från tandläkare. Kostnadsförslaget ska innehålla motivering, röntgenbilder och ersättningsperiod. För bedömning av kostnadsförslaget är konsultation av förtroendetandläkare möjlig. Förtroendetandläkaren bedömer och föreslår behandlingsnivå som motsvarar socialnämndens uttalade önskemål om nödvändig tandvård. Beslutet ska vara tidsbegränsat.

Tandvårdsförsäkring beviljas inte. Avgift för narkos kan beviljas om den är styrkt genom att klienten fått remiss till specialisttandvård.

För personer som tillhör LSS och för de som bor i särskilt boende, ingår nödvändig tandvård i högkostnadsskyddet för hälso- och sjukvård.

4.5 Glasögon/Kontaktlinser

Bistånd till glasögon bör utgå i de fall behov styrks enligt läkare/optiker eller om den enskilde på grund av olycksfall behöver nya glasögon. Härdning och antireflexbehandlade glas godtas.

Behovet av specialglas, färgning eller annat ska vara motiverat ur medicinsk synpunkt.

Kostnadsförslag begärs alltid.

Bistånd till glasögon omfattar undersökning, nödvändiga glas samt billigaste alternativ till båge, enligt aktuella prisuppgifter från lokala optiker. Bistånd till kontaktlinser kan utgå om det är enda alternativet och behovet styrks av läkare.

4.6 Barnomsorg

Ekonomiskt bistånd kan utgå till barnomsorgskostnad. Kontroll bör föregå beslutet att rätt avgift föreligger och om det går att utverka avgiftsreducering via barn- och utbildningsnämnden.

4.7 Umgängesresor

Umgängesresor ska kunna styrkas med en överenskommelse eller ett avtal på hur umgänget med barnet/barnen ska se ut.

Det ska i första hand vara ett gemensamt föräldraansvar. Den förälder som barnet ska umgås med har det primära ansvaret för kostnaderna. Den andra föräldern ska bidra om den ekonomiska förmågan tillåter. Ekonomiskt bistånd kan beviljas när båda föräldrarna uppbär försörjningsstöd eller om det krävs med hänsyn till barnets bästa. Barnets behov och ålder samt avståndet beaktas vid bedömning av umgängesresans kostnad. Hänsyn bör tas till vad föräldrar i allmänhet kan ha råd med.

4.8 Fritidsresor/ Fritidskostnader

Socialnämnden bör möjliggöra för barn i ekonomiskt utsatta familjer att ha en aktiv fritid. Fritidsposten bör beaktas. I vissa fall kan dock ytterligare kostnader godkännas för exempelvis resor till och från fritidsaktiviteter.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	12 (17)

I första hand utgår *lokalt busskort* (rabatt 10, 20 eller 40 resor, alternativt periodkort). Man bör även beakta hur den lokala kollektivtrafiken är uppbyggd samt hur den enskildes sociala nätverk ser ut.

Efter prövning i det enskilda fallet kan *bilinnehav* godtas till stora barnfamiljer, tre barn eller fler, se tidigare belopp för bilinnehav under punkt 3.2.3 Arbetsresor.

4.9 Hemutrustning för ensamhushåll

Med hemutrustning avses sådan utrustning som behövs för att hemmet ska fungera.

Utgångspunkten är att den enskilde inom rimlig tid ska kunna tillförsäkras en skälig levnadsnivå vad gäller hemutrustning. Hemutrustning kan beviljas med max 14 % av prisbasbeloppet.

Vad som är skälig levnadsnivå för den enskilde måste bedömas utifrån situationen, personliga förhållanden, ålder och möjligheter till egen försörjning samt med beaktande av barns behov.

- Hemutrustning till ungdomar som flyttar till sitt första egna boende ska i första hand vara ett föräldraansvar. Ungdomar som beviljas eget boende av sociala skäl kan få bistånd till hemutrustning när föräldrarna inte har ekonomiska möjligheter.
- Vid separationer ska principen vara att hemmet ska delas så att båda parter behov tillgodoses, med särskild hänsyn till barnens bästa. Bistånd ska endast utgå i undantagsfall.
- Till personer som saknar elementär hemutrustning kan nödvändig sådan beviljas.
- Särskild beräkning görs för hemutrustning avseende mer än en person i hushållet.

Efter individuell prövning kan bistånd utgå för att ersätta förslitna varor samt reparationskostnader av till exempel TV/Dator. Beloppet för försliten hemutrustning bör inte överstiga beloppet för inköp av elementär hemutrustning.

4.10 Spädbarnsutrustning

Bistånd till spädbarnsutrustning kan utgå vid första barnets födelse. Spädbarnsutrustning kan beviljas med max 13 % av prisbasbeloppet. Båda föräldrarnas ekonomi ska beaktas. Biståndet är avsett för såväl nyinköpt som begagnad spädbarnsutrustning. Om familjen har äldre barn kan bistånd till spädbarnsutrustning utgå om det finns särskilda skäl och är befogat utifrån barnets bästa.

4.11 Flyttkostnader (flytt till annan ort)

För att få hjälp med flyttkostnad krävs att man har arbete eller andra starka sociala skäl som motiverar till flytt. Personen ska kunna uppvisa första – eller andrahandskontrakt för boende på nya orten. Kostnadsförslag ska lämnas in om man ansöker om hjälp till flyttkostnad.

Bistånd till flyttkostnader för personer som lever under hot och våld ska särskilt beaktas.

4.12 Skulder

Bistånd till skulder ska beviljas restriktivt. Stöd till skuld för hyra, el eller vatten kan beviljas om den sökande hade ett underskott när skulden uppstod och ingen annan lösning fanns. I annat fall efter individuell prövning och helhetsbedömning. De sociala konsekvenser som en vräkning, el eller

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	13 (17)

vattenavstängning kan medföra för hushållet ska beaktas och redovisas, särskilt för barnfamiljer, personer som är våldsutsatta och personer med funktionshinder.

Bistånd till skuld hos a-kassan kan i vissa fall beviljas om avsikten är att den sökande uppnår egen försörjning.

Ekonomiskt bistånd till **kvarskatt** utges inte. Person som har så hög kvarskatt att han inte har en skälig levnadsnivå, ska vända sig till lokala skattemyndigheten och ansöka om anstånd. Bistånd i avvaktan på att detta fastställs kan ges i form av korttidsnorm samt boendekostnad.

Ekonomiskt bistånd utges inte till **böter**.

4.13 Begravningskostnader

Beviljas efter särskild prövning till billigaste kostnad men med beaktande av "seder och bruk" och en värdig begravning. Tillgångarna i dödsboet ska i första hand användas för att täcka begravningskostnaderna. I begravningskostnaderna ska följande poster beaktas:

- Kista/bårtäcke
- Urna
- Transport
- Minnespärm
- Annon
- Kistbukett
- Gravsten
- Begravningsentreprenörens arvode

Ekonomiskt bistånd till begravningskostnader kan beviljas med max ett halvt prisbasbelopp. Utöver detta kan ersättning utgå för förtäring för nära anhörig. Detta bedöms i det enskilda fallet och kan beviljas med max 120 kr per person. Med nära anhörig avses make/maka/registrerad partner, sambo, särbo, barn, föräldrar, syskon, svärföräldrar, barnbarn samt mor och farföräldrar.

4.14 Julklappar

Alla föräldrar som söker och beviljas försörjningsstöd för december månad får en summa för julklappar till sina barn. Detta innefattar alla barn där det ekonomiska föräldraansvaret råder och inkluderar även umgängesbarn.

Beloppet till julklappspeng per barn delas upp i tre åldersgrupper enligt nedan. Beloppet är kopplat till en viss procent av prisbasbeloppet innevarande år.

0-2 år	0,7 % av prisbasbeloppet
3-10 år	1,0 % av prisbasbeloppet
11-20 år	1,2 % av prisbasbeloppet

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	14 (17)

5. Övrigt ekonomiskt bistånd 4kap 1§ SoL

5.1 Förmedlingsmedel

En ansökan om förmedlingsmedel ska prövas som ett biståndsärende enligt 4 kap 1§ SoL. Förmedlingens syfte är att den enskilde så småningom ska återta ansvaret för sin ekonomi. Se riktlinje för förmedlingsmedel.

6. Särskilda grupper

6.1 Personer som tillfälligt vistas i kommunen

Som vid alla ansökningar om ekonomiskt bistånd måste socialnämnden göra en individuell bedömning av den enskildes biståndsbehov och om behovet kan tillgodoses på annat sätt. Om personen bedöms befinna sig i kommunen tillfälligt kan biståndet begränsas till att avhjälpa en akut nödsituation. I praktiken innebär det oftast att personen får enstaka bistånd till mat, logi eller resa till sin hemkommun eller sitt hemland.

Personer som inte bedöms ha hemvist i en kommun där de tillfälligt vistas har bara rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt.

6.2 EU/EES-medborgare

EU/EES-medborgare omfattas av den generella regeln att uppehållstillstånd inte krävs för att vistas i Sverige upp till tre månader om man kan försörja sig själv. Om personen inte kan försörja sig själv och ansöker om ekonomiskt bistånd måste alltid i första hand en prövning av personens uppehållsrätt göras. Upphållsrätt bedöms från fall till fall. Därefter tas ställning till den enskildes rätt av ekonomiskt bistånd.

EU/EES-medborgare som bedöms sakna uppehållsrätt i Sverige har i likhet med personer som saknar uppehållstillstånd inte rätt till ekonomiskt bistånd enligt socialtjänsten, förutom i vissa akuta nödfall.

6.3 Nyanlända flyktingar

Nyanlända flyktingars rätt till etableringsersättning och nivå på denna fastställs av Arbetsförmedlingen. Etableringsersättningen betalas sedan ut av Försäkringskassan. Det uppstår ett glapp i inkomst från det att personer anländer till kommunen och till dess att etableringsersättning utbetalas. Personer som inte kan tillförsäkras en skälig levnadsnivå genom etableringsersättningen kan ha rätt till ekonomiskt bistånd om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

6.4 Unga vuxna 18-25 år

6.4.1 Sökande unga vuxna 18-25

För hemmaboende vuxen över 18 år, som saknar inkomst, ska bistånd till bostadskostnad i huvudregel inte utgå.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	15 (17)

För en ung vuxen som varit bosatt i föräldrahemmet under sin uppväxt, men som för en längre tid än 6 månader har varit självförsörjande i eget boende och sedan flyttar tillbaka till föräldrahemmet godtas fördyrade kostnader för el och vatten. Efter individuell prövning kan del av hyra beviljas enligt Socialstyrelsens beräkning för hushållsgemenskap.

Försörjningsstöd till eget boende för ungdomar mellan 18 – 20 år godtas endast om starka sociala skäl föreligger. Försörjningsstöd till eget boende unga vuxna mellan 21–25 år, beviljas om eget boende är nödvändigt för att tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå.

Föräldrar i åldersgruppen 18 – 20 år har rätt till eget boende utan prövning av starka sociala skäl.

6.4.2 Sökande med hemmaboende barn över 18 år

För sökande som har hemmaboende vuxet barn med egen inkomst, avräknas den ungas boendekostnad baserat på bostadens storlek och vilka ytor denne disponerar.

6.4.3 Skolungdomar

Barns och skolungdomars inkomster av eget arbete, om skolungdomarna är under 21 år, ska vid beräkning av ekonomiskt bistånd inte reducera försörjningsstödet om inkomster av eget arbete understiger ett prisbasbelopp per kalenderår. Beloppet avser den unges disponibla arbetsinkomst, dvs. efter skatteavdrag. Eventuell skatteåterbäring från inkomst av arbete räknas som inkomst under det året återbäringen betalas ut. Detta gäller även ungdomar där stöd till försörjning har tagit över föräldraförsörjningsansvaret. Det upphör dock att gälla om ungdomen inte fortsätter sina gymnasiestudier. Ensamkommande ungdomar (EKU) omfattas inte av ovanstående regler avseende inkomst av arbete. De omfattas i stället av den särskilda beräkningsregeln för jobbstimulans.

6.5 Vuxna studerande

Vuxna studerande kan bara i undantagsfall anses vara berättigade till bistånd för sin försörjning. Vuxna studerande bör i regel ha sin försörjning genom studiestödsformerna. En vuxen som studerar bör dock kunna ges ekonomiskt bistånd till exempel:

- Om hen aktivt har sök feriearbete men inte fått något.
- Om hen har fått ett feriearbete men får vänta på första löneutbetalningen.
- I akuta nödsituationer under pågående termin.

6.5.1 Grundläggande svenskundervisning för invandrare

Vuxna som vill studera på SFI kan ha rätt till försörjningsstöd om det bedöms att studierna är den snabbaste vägen ut till arbete och på sikt egen försörjning. Kontinuerlig uppföljning av närvaro och progression bör ske löpande under studietiden.

6.5.2 Studerande med familj där ena parten har studiemedel

Om den ena parten studerar och studierna är en förutsättning för framtida försörjning, bör socialnämnden inte ställa som villkor för ekonomiskt bistånd att hen avbryter studierna för att stå till arbetsmarknadens förfogande. Om den studerande däremot har faktiska möjligheter att utan studierna få ett arbete som medför stadigvarande försörjning kan det vara rimligt att hen söker arbete för att kunna bidra till familjens försörjning. Den studerande bör dock få fullfölja påbörjad termin eller kurs.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	16 (17)

6.6 Egen företagare

Ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1§ SoL till egna företagare bedöms restriktivt men varje ansökan måste prövas individuellt. Vid en avveckling/konkursansökan alternativt att företaget är vilande kan ekonomiskt bistånd beviljas. Beslut ska föregås av redovisning från revisor och om konkurs föreligger, en kopia av konkursansökan. Sökanden ska ha ställt sig till arbetsmarknadens förfogande och ansökt om a-kassa eller annat arbetsmarknadsstöd.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-21	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2023-12-20
Redaktör Handläggare STF	Beslutat av Socialnämnden		
Dokumentnamn Riktlinjer ekonomiskt bistånd	Dokumenttyp Riktlinjer	17 (17)	